

Hemşirelik Bölümü Son Sınıf Öğrencilerinin Umutsuzluk Düzeyi Ve Etkileyen Faktörler

Determination The Factors Influenced The Hopelessness Level Of Nursing Students

Mert KARTAL¹, Feray KABALCIOĞLU BUCAK², Veysel AKDUMAN³, Okan KURAĞ⁴

ÖZET

Amaç: Çalışmamızda Harran Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik bölümü son sınıf öğrencilerinin umutsuzluk düzeylerini etkileyen faktörlerin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Bu çalışma 18-36 yaşları arasında olan 115 son sınıf öğrencisine uygulanmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin %41.7'si erkek (n=48), %58.3'ü kadındır (n=67). Öğrencilerin umutsuzluk düzeyleri Beck Umutsuzluk Ölçeği kullanılarak belirlendi. Katılımcılara araştırmacılar tarafından hazırlanmış değerlendirme formu yüz yüze görüşme metodu kullanılarak uygulandı. Değişkenlerin normal dağılıma uygunluğu Kolmogrov-Smirnov Testi kullanılarak belirlendi. Bağımsız değişkenler arasındaki ilişkinin belirlenmesi için MannWhitney U testi ve Kruskal Wallis testi kullanıldı.

Bulgular: Araştırmamıza katılan öğrencilerin umutsuzluk puan ortalamaları 6.01±4.73, erkek öğrencilerin 7.08 ± 4.64 ve kadın öğrencilerin 5.25 ± 4.68'dir. Erkek öğrencilerin umutsuzluk ölçek skoru kız öğrencilerin umutsuzluk ölçek skorundan anlamlı şekilde daha yüksek bulundu (p<0.05). Annenin eğitim durumu, öğrencinin ikamet yeri, sigara kullanma ile umutsuzluk durumları arasında anlamlı bir ilişki gözlenirken (p<0.05), babanın eğitim durumu ile anlamlı bir ilişki saptanmadı. Ailesi şehir merkezinde yaşayan bireylerin umutsuzluk ölçeği skorunun daha yüksek olduğu gözlendi (p>0.05). Umutsuzluk ölçeği skoru ile ailenin aylık geliri, bireyin ortalama uyku süresi, akademik başarı notu, kitap okuma süresi ile anlamlı bir ilişki saptanamamış (p>0.05), buna karşın öğrencilerin umutsuzluk ölçek skoru ile günlük internet kullanımı arasında pozitif yönde anlamlı bir korelasyon bulunmuştur (p<0.05).

Sonuç: Çalışmamızın sonuçlarına göre; erkek öğrencilerin kızlardan daha umutsuz oldukları görülmüştür. Annelerin eğitim düzeyinin artmasının bireylerin hayata daha olumsuz perspektifte bakmasını sağladığı gözlenmiştir. Bununla birlikte ailesi kırsal kesimde yaşayan öğrencilerin daha umut dolu olduğu belirlenmiştir. İnternet kullanımının gençleri umutsuzluğa ittiği saptanırken, kitap okumanın gençlerde pozitif bir etkisinin olduğu söylenebilir. Çalışmanın örneklem sayısının az olması sonuçları etkilemiş olabilir. İleride daha fazla olgunun değerlendirildiği çalışmaların yapılması planlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Öğrenci, Umutsuzluk, Hemşirelik

ABSTRACT

Objectives: This study aims to determine the factors affecting the hopelessness levels of students in department of nursing of Harran University Faculty of Health Sciences.

Methods: This study was conducted on 115 students between the ages of 18-36. 41.7% of the students participated in the study were male (n = 48) and 58.3% were female (n = 67). The students' hopelessness levels were determined using the Beck Hopelessness Scale. The evaluation form prepared by researchers was applied using the face-to-face interview method. The

¹ Harran Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, ŞANLIURFA ORCID ID: 0000-0001-7840-7554

² Harran Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, ŞANLIURFA ORCID ID: 0000-0002-2453-8310

³ Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Anabilim Dalı, İSTANBUL ORCID ID: 0000-0002-4981-6049

⁴ Harran Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, ŞANLIURFA

normal distribution suitability of the variables was determined using the Kolmogrov-Smirnov Test. The MannWhitney U test and the Kruskal Wallis test were used to determine the relationship between the independent variables.

Results: Mean scores of desperation scores of the students participating in the study were 6.01 ± 4.73 , while those of males were 7.08 ± 4.64 ; and that of the female were 5.25 ± 4.68 . Male students' hopelessness scale score was significantly higher than female students' hopelessness scale score. While there was a significant relationship between the educational status of the mother, the student's place of residence, smoking and hopelessness ($p < 0.05$), no significant relationship was found with the educational status of the father. The hopelessness scale score was higher in individuals whose family lived in the city center ($p > 0.05$). No significant correlation was found between the hopelessness scale score and the family's monthly income, the average sleep time of the individual, academic achievement grade, and reading time ($p > 0.05$), whereas a positive correlation was found between the students' hopelessness scale score and daily internet usage ($p < 0.05$).

Conclusions: According to the results of our study; It has been determined that male students are more hopelessness than girls. It has been observed that the increase in the educational level of mothers enables the individuals to look at life in a more negative perspective. Nevertheless, it has been determined that the students living in rural areas are more hopeful. While the use of the internet leads to an increase in the level of despair, it can be said that reading is a positive influence on young people. These results may be due to little sample size. Further studies should be carried out to interpret that link more accurately by increasing the number of cases.

Keyword: Student, Hopelessness, Nursing

GİRİŞ

'Ummaktan doğan güven duygusu' olarak tanımlanan ve geleceğe yönelik olarak olumlu beklentilere sahip olma duygusunu belirten 'umut', insana gelecekte karşılaşılabileceği olumsuz yaşantılarla baş edebileceği duygusunu vererek ruh sağlığını olumlu yönde etkilemektedir. Umut duygusunun karşıtı olan umutsuzluk ise yaşama bakış açısında kötümserliğin iyimserliğe karşı yükselmesi olarak tanımlanmaktadır (1).

Umutsuzluk, bireyin kendini olumsuz özelliklerle tanımlaması, gelecek hakkında olumsuz beklentileri olması, olumsuz yaşantıları genel ve değişmez şekilde kabul etmesidir (2).

Beck ve arkadaşlarının yaptığı tanıma göre umutsuzluk; geleceğe dair olumsuz beklentilerle karakterize olan bilişsel ve motivasyonel bir durumdur (3).

Öz'ün bildirdiğine göre (4), NANDA umutsuzluğu "bireyin sınırlı ya da hiç alternatif göremediği veya kişisel seçenekler bulamadığı ve kendi yararı için enerji sarf edemediği bir durum" olarak tariflemektedir. Umut ise pozitif bir geleceği yaşayabilmek uğruna olumlu bir beklenti yaratmak için kritik bir kavramdır. Umut ve umutsuzluk karşıt beklentileri simgeler. Umutta hedefe ulaşmak için uygulamaya konulan planların başarılacağı öngörüsü varken; umutsuzlukta başarısızlık yargısı vardır (5).

Ülkemizde sosyal ve ekonomik boyutta yaşanan sıkıntılar, eğitim alanındaki eksiklikler ve geleceğe yönelik kaygılar duyusal olarak gençlerimizi negatif yönde etkilemekte ve onlarda geleceğe yönelik umutsuzluk duygusunu oluşturmaktadır (6).

Üniversite eğitimi öğrencinin her yönden kendini daha fazla geliştirebileceği olanakları bulabilmesi için atılmış bir adımdır. Bu adımı atan her öğrenci içinde bulunduğu imkânları en iyi şekilde kullanmak isteyebilir. Fakat bu imkânları kullanırken mevcut şartlar içerisinde hareket etmek zorundadır. Üniversite yılları, gençlerin duygusal,

davranışsal, sosyal ve fiziksel birçok zorluğu bir arada yaşadığı bir dönem olarak da bilinmektedir. Bu dönem içinde olan öğrencilerin birçoğu ailelerinden ayrı olarak öğrenim görmektedir. Bu öğrenciler farklı yerleşkelerden (köy, kasaba, şehir ve ülke), farklı kültürel ve sosyo-ekonomik ortamlardan gelmektedirler. Üniversite öğrenimi süresince öğrenimin görüldüğü şehirden, sosyoekonomik düzeye, üniversite ortamındaki ilişkilerden, barınma sorununa kadar birçok faktör öğrencilerin kaygıları üzerinde etkili olmaktadır. Ancak okul hayatının son yıllarında üniversite öğrencilerinde, en büyük kaygı kaynağı gelecek endişesi ve bununla bağlantılı olarak bir iş sahibi olma diğer bir ifadeyle "işsizlik kaygısı" baş göstermeye başlamaktadır. Özellikle gençler ve üniversite mezunları arasında işsizliğin yaygın olması bu kaygı düzeyinin daha da artmasına neden olabilmektedir (7).

Daha erken sınıflarda başlayarak üniversite yıllarına kadar, hatta üniversiteyi tamamladıktan sonra da devam etmekte olan merkezi sınavlar, öğrenciler üzerinde kaygı ve umutsuzluk durumu oluşturmaktadır (8).

Öğrencinin cinsiyeti, ailesinin sosyoekonomik düzeyi, kişiliği ve duygusal durumuna ilişkin yapılan bazı araştırmalarda anne-baba mesleği, okuldaki başarı, barındığı yer, ailenin ekonomik durumu arkadaş çevresi öğrencide kaygı yaratıcı etmenler olarak görülmektedir. Ayrıca kaygı kişinin ruhsal durumunu etkileyebilmektedir (9).

Bu çalışma Harran Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik bölümü son sınıf öğrencilerinin umutsuzluk düzeylerini etkileyen faktörlerin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Materyal ve Metod

Araştırmanın Şekli ve Örneklem

Bu tanımlayıcı çalışmanın evrenini Harran Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü'nün dördüncü

sınıflarında öğrenim gören tüm öğrenciler (N=125) oluşturmaktadır. Ayrıca bir örneklem belirlenmemiş, hemşirelik bölümü son sınıf öğrencilerden çalışmaya katılmayı kabul ederek çalışma kapsamında hazırlanan anket formlarını dolduranların hepsi çalışmaya dahil edilmiştir (n=115, %92).

Veri Toplama Araçları

Araştırmanın verileri, öğrencilerin sosyo-demografik bilgilerinin sorgulandığı 15 soruluk anket formu ile Beck ve ark. tarafından geliştirilen Beck Umutsuzluk Ölçeği (BUÖ) kullanılmıştır. Ölçek Evet, Hayır seçeneklerinden oluşmaktadır ve ölçekten alınabilecek puan 0-20 arasındadır (10). Ülkemizdeki geçerlik çalışması, Durak ve Palabıyıkoğlu tarafından yapılmıştır (11). BUÖ'nin 11 doğru, 9 yanlış yanıt anahtarı vardır ve uyumlu her yanıt için 1, uyumsuz her yanıt için 0 puan verilmektedir. Ölçekte 1, 3, 5, 6, 8, 10, 13, 15, 19. Maddelere "hayır" yanıtı için, 2, 4, 7, 9, 11, 12, 14, 16, 17, 18 ve 20. maddelere ise "evet" yanıtı için birer puan verilmektedir. Ölçekten elde edilen toplam puan umutsuzluk puanını vermektedir. Alınan puanın

yüksek olması, bireyin umutsuzluğunun yüksek olduğunu göstermektedir. Bu ölçek, ilk olarak Beck ve ark. tarafından uygulanmış ve Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısının 0,93 olduğu bulunmuştur.

İstatistiksel Analiz

Araştırma verileri SPSS paket programı kullanılarak analiz edilmiştir. Tanıtıcı özellikler sayı, yüzde ve ortalama ile değerlendirilmiştir. Tanıtıcı özellikler ile BUÖ puan ortalaması arasında ilişkiyi belirlemek için bağımsız gruplarda Mann-Whitney U, Kruskal Wallis-H ve Sperman kolerasyon testleri kullanılmıştır.

Etik İzin

Çalışma; Harran Üniversitesi Tıp Fakültesi Etik Kurulu'ndan 06/04/2017 tarih ve 04 nolu oturumu, 17 sayılı onayı ve kurum izni alınarak 06.04.2017 ile 15.05.2017 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir.

BULGULAR

Tablo 1. Öğrencilerin Sosyo-Demografik Özellikleri

Özellikler	n	%
Cinsiyet		
Erkek	48	41.7
Kadın	67	58.3
İkamet Yeri		
Aile İle Beraber	38	33.0
Özel Yurt	4	3.5
Arkadaşlarla Beraber	32	27.8
Devlet Yurdu	41	35.7
Ailenin İkamet Ettiği Yer		
Şehir Merkezi	54	47.0
İlçe	35	30.4
Köy	26	22.6
Annenin Eğitim Durumu		
Okuma Yazma Bilmiyor	47	40.9
Okuma Yazma Biliyor	26	22.6
İlkokul	23	20.0
Orta Okul	12	10.4
Lise	5	4.3
Üniversite Ve Üzeri	2	1.7
Babanın Eğitim Durumu		
Okuma Yazma Bilmiyor	7	6.1
Okuma Yazma Biliyor	23	20.0
İlkokul	38	33.0
Orta Okul	19	16.5
Lise	17	14.8
Üniversite Ve Üzeri	11	9.6
Sigara Kullanma Durumu		
Kullanıyor	15	13.0
Kullanmıyor	100	87.0
Toplam	115	100
Özellikler	n	X±SD
Yaş	115	22.45±1.98

Kilo (Kg)	115	64.91±1.86
Boy (Cm)	115	166.24±19.26
Akademik Başarı Not Ortalaması	115	2.71±0.33
Günlük İnternet Kullanım Süresi (Saat)	94	3.74±2.69
Yıllık Ortalama Okunan Kitap Sayısı	105	13.92±17.22
Günlük uyku süresi	114	7.69±1.54
Ailenin aylık geliri	99	2152±1140

Tablo 1’de öğrencilerin sosyo-demografik özellikleri verilmiştir. Çalışmamıza katılan öğrencilerin %58.3’ü kadın, %35.7’si devlet yurdunda kalmakta, %47.0’sinin ailesi şehir merkezinde, %40.9’unun annesi okuryazar değil, %13.0’ü sigara kullanmaktadır. Öğrencilerin yaş ortalaması 22.45,

ağırlıklarının ortalaması 64.91 kg, boy ortalaması 166.24 cm, akademik başarı ortalamaları 2.71’dir. Günlük ortalama internet kullanma süreleri 3.74 saat, yıllık okunan kitap sayısı ortalama 13.92 ve günlük ortalama uyku süreleri 7.69 saattir.

Tablo 2. Öğrencilerin Sosyo-Demografik Özellikleri İle Ölçek Puanlarının Karşılaştırılması

Özellikler	n	%	Puan ortalaması X±SD	P
Cinsiyet				
Erkek	48	41.7	7.08±4.64	U:-2.323 P: 0.020
Kadın	67	58.3	5.25±4.68	
Toplam	115	100	6.01±4.73	
İkamet Yeri				
Aile İle Beraber	38	33.0	7.20±5.00	KW:14.678 P: 0.002
Özel Yurt	4	3.5	1.50±1.29	
Arkadaşlarla Beraber	32	27.8	7.18±4.67	
Devlet Yurdu	41	35.7	4.39±4.05	
Ailenin İkamet Ettiği Yer				
Şehir Merkezi	54	47.0	6.61±4.54	KW:3.254 P:0.196
İlçe	35	30.4	5.80±4.75	
Köy	26	22.6	5.07±5.10	
Annenin Eğitim Durumu				
Okuma Yazma Bilmiyor	47	40.9	5.12±4.57	KW:9.592 P: 0.048
Okuma Yazma Biliyor	26	22.6	7.00±4.64	
İlkokul	23	20.0	6.08±5.01	
Orta Okul	12	10.4	4.75±4.04	
Lise ve Üzeri	7	6.0	10.28±4.30	
Babanın Eğitim Durumu				
Okuma Yazma Bilmiyor	7	6.1	5.16±3.12	KW:4.771 P:0.444
Okuma Yazma Biliyor	23	20.0	7.13±6.07	
İlkokul	38	33.0	4.86±4.33	
Orta Okul	19	16.5	6.89±3.84	
Lise	17	14.8	6.47±4.57	
Üniversite ve Üzeri	11	9.6	6.36±5.10	
Sigara Kullanma Durumu				
Kullanıyor	15	13.0	9.13±5.43	U:-2.414 P: 0.016
Kullanmıyor	100	87.0	5.55±4.46	
Tanıttıcı Özellikler				
Yaş	115	22.45±1.98	0.096	0.309
Kilo (Kg)	115	64.91±1.86	0.106	0.262
Boy (Cm)	115	166.24±19.26	0.110	0.244
Akademik Başarı Not Ortalaması	115	2.71±0.33	-0.156	0.096
Günlük İnternet Kullanım Süresi (Saat)	94	3.74±2.69	0.257	0.013
Yıllık Ortalama Okunan Kitap Sayısı	105	13.92±17.22	0.060	0.546
Ailenin aylık geliri	99	2152±1140	0.059	0.560
Günlük uyku süresi	114	7.69±1.54	-0.016	0.865

Tablo 2’de öğrencilerin sosyo-demografik özellikleri ile depresyon ölçeğinden aldıkları puanlar karşılaştırılmıştır. Erkek öğrencilerin, aile ile beraber kalan öğrencilerin, annesinin eğitim seviyesi lise olan öğrencilerin, sigara kullanan öğrencilerin umutsuzluk düzeyi anlamlı şekilde yüksek çıkmıştır ($p<0.05$). Bununla beraber günlük internet kullanımı süresi ile umutsuzluk arasında pozitif yönde istatistiksel olarak anlamlı kolerasyon görülmektedir ($p<0.05$). Aileleri şehir merkezinde oturan öğrenciler ilçe ve köyde oturanlara göre daha umutsuz olsalar da aralarındaki fark istatistiksel olarak anlamlı değildir ($p=0.196$). Babanın eğitim durumunun öğrencilerin umutsuzluk düzeyi üzerinde anlamlı bir etkisi bulunmamaktadır ($p=0.444$). Öğrencilerin akademik başarı not ortalamaları ve günlük uyku süreleri ile umutsuzluk düzeyleri arasında negatif yönde kolerasyon görülmektedir ancak istatistiksel olarak anlamlı değildir ($p>0.05$).

TARTIŞMA

Araştırmamıza katılan tüm öğrencilerin umutsuzluk ölçeğinden aldıkları toplam puan ortalamasına bakıldığında öğrencilerin umutsuz olmadıkları görülmektedir (ölçek puan ortalaması 6.01 ± 4.73). Üniversite yıllarındaki öğrencilerin umutsuz olmamaları mutluluk vericidir. Literatürde bu konuda farklı sonuçlar vardır. Sevinç ve Özdemir’in hemşirelik öğrencilerinde kaygı ve umutsuzluğu araştırdığı çalışmada öğrencilerin umutsuzluk düzeyleri bizim çalışmamıza paralellik gösterirken, Dereli ve Kabataş’ın sağlık yüksek okulu son sınıf öğrencilerinde yaptığı çalışmada öğrencilerin umutsuzluk düzeyleri yüksek çıkmıştır (15.53 ± 4.35). Oğuztürk ve ark. yaptığı çalışmada öğrencilerin umutsuzluk düzeyleri ortalaması 5.15 ± 3.70 bulunmuş ve çalışmamıza benzerdir (2, 12, 13).

Üngüren ve Ehtiyar (2009) Türkiye ve Almanya’da turizm eğitimi alan üniversite öğrencilerinin umutsuzluk düzeylerini araştırdıkları çalışmada öğrencilerin hafif umutsuzluk düzeyinde olduğunu tespit etmiş ve gelecekle ilgili karamsar düşüncelerin başladığını, geleceğe ilişkin motivasyon sorunlarının yaşanabileceğini belirtmişlerdir (14). Özmen ve ark. (2008) lise öğrencileriyle yürüttüğü çalışmada öğrencilerin Beck Umutsuzluk Ölçeğinden aldıkları umutsuzluk puan ortalaması 6.18 olarak tespit edilmiştir (6). Literatürde farklı sonuçların olması çalışmaların yapıldığı bölgelerdeki öğrencilerin farklı sosyo-kültürel yapıda olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Çalışmamıza katılan öğrencilerin cinsiyelerine göre umutsuzluk düzeyleri incelendiğinde erkek öğrencilerin kadın öğrencilerden daha umutsuz oldukları görülmektedir. Üniversite öğrencilerinin umutsuzluk düzeyleri ve problem çözme becerilerin incelendiği bir çalışmada da erkek öğrencilerin kadın öğrencilere göre anlamlı şekilde daha umutsuz oldukları tespit edilmiştir (2).

Hemşirelik öğrencilerinin kaygı ve umutsuzluk düzeylerinin incelendiği başka bir çalışmada da erkek öğrencilerin umutsuzluk düzeyi daha yüksek bulunmuştur

(12). İl merkezinde yaşayan bireylerin umutsuzluk düzeylerini değerlendiren başka bir çalışma da erkeklerin umutsuzluk puanları kadınlara göre daha yüksek olarak bulunmuştur (15). Üniversite öğrencilerinin umutsuzluk, kaygı ve ilişkilerle ilgili bilimsel çarpıtmaları konulu çalışmada erkek öğrencilerin umutsuzluk düzeylerinin daha yüksek olduğunu saptamışlardır (16). Literatürde çalışmamızın sonuçlarına paralellik gösteren daha birçok çalışma vardır (6, 17 - 23).

Erkeklerin daha umutsuz olması, üniversite bittikten sonra bir aile kurup ailenin maddi gereksinimlerinin genelinden sorumlu olması gerektiği gerçeğinden ve toplumun erkeğe yüklediği rolden kaynaklanmış olabilir.

Çalışmamıza katılan öğrencilerden ailesi ile beraber kalan öğrenciler ile anne eğitim seviyesi lise ve üstü olanlar diğer öğrencilere göre anlamlı şekilde umutsuz oldukları belirlenmiştir. Şehir merkezinde oturanlar köy ve ilçede oturanlara göre daha umutsuz oldukları görülmektedir. Ancak istatistiksel olarak aradaki fark anlamlı değildir. Eğitim fakültesinde öğrenim gören öğrencilerin umutsuzluk düzeylerinin incelendiği bir çalışmada anne eğitim seviyesi yükseldikçe umutsuzluğun arttığı saptanmıştır (16). Sevinç ve Özdemir’in yaptıkları çalışmada ailesi ile kalan öğrencilerin umutsuzluk düzeyleri çalışmamızdaki gibi yurtda veya arkadaşlarla kalanlara göre daha yüksek bulunmuştur (12). Şahin’in eğitim fakültesinde öğrenim gören öğrencilerde yaptığı çalışmada ailesi ile birlikte kalan öğrencilerin umutsuzluk puanı yurtda ve evde kalan öğrencilerden daha yüksek bulunmuştur (21).

Anne eğitim seviyesi yükseldikçe öğrencilerin umutsuzluk düzeylerinin artması; annenin üniversite sonrası, aile ve iş hayatı ile ilgili yaklaşımlarının diğer gruplara göre daha gerçekçi olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Bununla beraber ailesi ile kalan öğrenciler aile içi sorumluluklar hakkındaki farkındalıkları diğer öğrencilerden daha yüksek olması ve aile, çevre baskısını daha fazla hissettikleri düşünülmektedir.

Çalışmamızda sigara kullanan öğrenciler kullanmayanlara göre istatistiksel olarak anlamlı şekilde umutsuz oldukları görülmektedir. Fırıncık ve Gürhan’ın sigara, alkol ya da madde bağımlılarında problem çözme becerisinin; öz kıyım, depresyon, umutsuzluk üzerine etkisini inceledikleri çalışmada sigara kullanımının umutsuzluk düzeyini etkilediği bulunmuştur (24). Arıkan ve ark.nın yaptıkları çalışmada da sonuçlar çalışmamız ile paraleldir (25). Çaykara ve ark.nın yaptıkları çalışmada da sigara bağımlılarının umutsuzluk anksiyete ve depresyon durumları ile pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu bildirilmiştir (26). Sigara içen öğrencilerin umutsuzluk düzeylerinin daha yüksek olması beklenen bir sonuçtur.

Öğrencilerin akademik başarı notu arttıkça umutsuzluk düzeylerinin istatistiksel olarak anlamlı olmasa da azaldığı görülmektedir. Çalışmamıza katılan öğrencileri günlük internet kullanım süreleri ile umutsuzluk puanları arasında pozitif yönde anlamlı bir kolerasyon tespit edilmiştir. Son yıllarda internetin problemleri kullanımı, internete ilişkin aşırı zihinsel uğraş, internette geçirilen süreyi artırma ihtiyacı,

internet kullanımını azaltmaya çalışıldığında ortaya çıkan huzursuzluk, sinirlilik gibi belirtilerle birlikte hastalık olarak ele alınmaya başlanmıştır (27, 28). Amerika'da internet kullanımının patolojik bir hal aldığı ve yaklaşık 9 milyon kişinin işine, çalışmasına ve sosyal yaşamına zarar verecek şekilde internet kullandıkları bildirilmektedir (29). Üstün ve ark. üniversite son sınıf öğrencilerinin iş bulmaya ilişkin umutsuzluk düzeylerinin incelenmesi ile ilgili yaptıkları çalışmada öğrencilerin akademik başarı notu artıçça umutsuzluk düzeylerinin azaldığını tespit etmişlerdir (30). Çelikel ve Erkorkmaz'ın yaptıkları çalışmada da başarı düzeylerinin kötü olduğunu belirten öğrencilerin, başarı düzeyinin iyi olduğunu belirten öğrencilere oranla umutsuzluk düzeyleri daha yüksek olduğunu bulmuşlardır (20). Şimşek ve ark. lise öğrencilerinde umutsuzluk ve internet bağımlılığı ile ilgili yaptıkları çalışmada umutsuzluk düzeyi ile internet bağımlılığı arasında çift yönlü, orta düzeyde pozitif bir ilişki olduğu tespit edilmiştir (27).

SONUÇ

Hemşirelik son sınıf öğrencilerinin umutsuzluk düzeyleri ve etkileyen faktörleri incelediğimiz çalışmanın sonucunda;

- Öğrencilerin umutsuzluk düzeyleri çok yüksek değildir,
- Erkek öğrencilerin, kadın öğrencilere göre daha umutsuz oldukları görülmüştür,
- Ailesi ile beraber kalan ve şehirde yaşayan öğrenciler daha umutsuzdur,
- Anne eğitim durumu yüksek olan, sigara kullanan ve internette fazla zaman geçiren öğrencilerin daha umutsuz oldukları tespit edilmiştir.

Bu sonuçlar doğrultusunda öğrencilerin, özellikle de erkek öğrencilerin umutsuzluk düzeyini azaltacak, umutla ilgili daha çok farkındalık oluşturacak ve örneklem sayısının daha yüksek olduğu çalışmaların yapılması öngörülmektedir.

KAYNAKLAR

1. Ehtiyar, R. Ve Üngüren, E. (2009). Türk ve Alman Öğrencilerin Umutsuzluk Düzeylerinin Karşılaştırılması ve Umutsuzluk Düzeylerinin Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi: Turizm Eğitimi Alan Öğrenciler Üzerinde Bir Araştırma. *Journal of Yaşar University*, 4(14), 2093-2127.
2. Oğuztürk, Ö., Akça, F., Şahin, G. (2011). Üniversite Öğrencilerinde Umutsuzluk Düzeyi İle Problem Çözme Becerileri Arasındaki İlişkinin Bazı Değişkenler Üzerinden İncelenmesi. *Klinik Psikiyatri*, 14, 173-184.
3. Beck, A. T., Steer, R. A., Kovacs, M. and Garrison, B. (1985). Hopelessness and eventual suicide: a 10-year prospective study of patients hospitalized with suicidal ideation. *American Journal of Psychiatry*, 1(42), 559-563.
4. Öz F. (2004). Sağlık Alanında Temel Kavramlar. Ankara: İmaj İç ve Dış Ticaret AŞ.
5. Aydın, M., Erdoğan, S., Yurdakul, M., & Eker, A. (2013). Sağlık Yüksekokulu Ve Sağlık Meslek Lisesi Öğrencilerinin Umutsuzluk Düzeyleri. *SDU Journal of Health Science Institute/SDÜ Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 4(1).
6. Özmen, D., Dündar, P. E., Çetinkaya, A.Ç., Taşkın, O. ve Özmen E., (2008). Lise Öğrencilerinde Umutsuzluk ve Umutsuzluk Düzeyini Etkileyen Etkenler. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 9, 8-15.
7. Dursun, S.; Aytaç, S. (2009). Üniversite Öğrencileri Arasında İşsizlik Kaygısı, Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 28 (1), 71-84.
8. Tümkaya, S.; Aybek, B.; Çalılık, M. (2007). KPSS'ye Girecek Öğretmen Adaylarındaki Umutsuzluk ve Durumluk-Sürekli Kaygı Düzeylerini Yordayıcı Değişkenlerin İncelenmesi, Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi (KUYEB), 7 (2).
9. Çakmak, Ö.; Hevedanlı, M. (2005). Eğitim ve Fen Edebiyat Fakülteleri Biyoloji Bölümü Öğrencilerinin Kaygı Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi, *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 4 (14), 115-127, Erişim: <http://www.esosder.com/dergi/14115127.pdf>
10. Beck AT, Weissman A, Lester D, Trexler L. (1974). The measurement of pessimism: the hopelessness scale. *J. Consult Clin Psychol*; 42 (2):861-868.
11. Durak A, Palabıyıkoglu R. (1994) Beck Umutsuzluk Ölçeği Geçerlilik Çalışması, *Kriz Dergisi*; 2(2):311-319.
12. Sevinç, Sibel, and Serap Özdemir. (2017). "Hemşirelik Öğrencilerinin Kaygı ve Umutsuzluk İlişkisi: Kilis Örneği." *Turkish Journal of Research & Development in Nursing* 19.2.
13. Dereli F., Kabatas S. (2009). Sağlık Yüksekokulu son sınıf öğrencilerinin iş bulma endişeleri ve umutsuzluk düzeylerinin belirlenmesi, *Yeni Tıp Dergisi*; 26, 31-6.
14. Üngüren, E. ve Ehtiyar, R. (2009). Türk ve Alman öğrencilerin umutsuzluk düzeylerinin karşılaştırılması ve umutsuzluk düzeylerini etkileyen faktörlerin belirlenmesi: Turizm eğitimi alan öğrenciler üzerinde bir araştırma. *Journal of Yaşar University*, 4(14), 2093-2127
15. Tercanlı N, Demir V. (2012). Beck umutsuzluk ölçeğinin çeşitli değişkenler açısından değerlendirilmesi. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*; 1(1):29-40.
16. Çoban AE, Karaman NG. (2013). Üniversite öğrencilerinin umutsuzluk, kaygı ve ilişkilerle ilgili bilimsel çarpıtmaları. *Bilişsel Davranışçı Psikoterapi ve Araştırmalar Dergisi*; 2 (1):8-88.
17. Snyder CR, Haris C, Anderson JR ve ark. (1991). The will and the ways: Development and validation of an individual-differences measure of hope. *J Pers. Soc Psychol.*, 60, 570-585.

18. Durak Batıgün A. (2005). İntihar Olasılığı: Yaşamı Sürdürme Nedenleri, Umutsuzluk Ve Yalnızlık Açısından Bir İnceleme. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 16, 29–39.
19. Tümkaya, S. (2005). Ailesi Yanında Ve Yetiştirme Yurdunda Kalan Ergenlerin Umutsuzluk Düzeylerinin Karşılaştırılması. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3(4), 445-457.
20. Çelikel, F.Ç. ve Erkokmaz, Ü. (2008). Üniversite Öğrencilerinde Depresif Belirtiler Ve Umutsuzluk Düzeyleri İle İlişkili Etmenler. *Nöropsikiyatri Arşivi*, 45, 122-9.
21. Şahin C. (2009). Eğitim Fakültesinde Öğrenim Gören Öğrencilerin Umutsuzluk Düzeyleri. *Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27, 271-86.
22. Deveci, S.E., Ulutaşdemir, N. ve Açık, Y. (2011). Bir Mesleki Eğitim Merkezi Öğrencilerinde Umutsuzluk Düzeyi Ve Etkileyen Faktörler. *Dicle Tıp Dergisi*, 38 (3), 312-317.
23. Şengül, S. ve Güner, P. (2012). İlköğretim Matematik Öğretmenliği Programına Devam Eden Öğretmen Adaylarının Umutsuzluk Düzeylerinin İncelenmesi. X. Ulusal Fen Bilimleri ve Matematik Eğitimi Kongresi. Niğde: Niğde Üniversitesi.
24. Fırıncık, S., & Gürhan, N. (2019). Sigara, Alkol Ya Da Madde Bağımlılarında Problem Çözme Becerisinin; Özkiyım, Depresyon, Umutsuzluk Üzerine Etkisi Ve Birbirleriyle Olan İlişkileri. *Psikiyatri Hemşireliği Dergisi*, 10(1), 39-47.
25. Arıkan Z, Kuruoğlu A, Eltutan H, Işık E. Alcohol Dependence and Depression. *Düşünen Adam The Journal of Psychiatry and Neurological Science* 2000;3:217–21.
26. Çaykara, B., Tuna, R., Sağlam, S. A., & Pençe, H. H. Sigara Bağımlılarında Depresyon, Umutsuzluk Ve Anksiyete Düzeyleri Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi.
27. Şimşek, N., Akça, N. K., & Şimşek, M. (2015). Lise Öğrencilerinde Umutsuzluk Ve İnternet Bağımlılığı. *TAF preventive medicine bulletin*, 14(1).
28. Ko CH, Yen JY, Yen CF, Lin HC, Yang MJ. (2007). Factors Predictive For Incidence and Remission of Internet Addiction in Young Adolescents: A prospective study, *CyberPsychology & Behavior* 2007;10(4):545-551
29. Byun S, Ruffini C, Mills JE, Douglas AC, Niang M, Stepchenkova S et al. (2009). Internet Addiction: Metasynthesis of 1996–2006 Quantitative Research, *Cyberpsychology & Behavior* ;12(2):203-207
30. Üstün, Gonca, et al. (2014). "Üniversite Son Sınıf Öğrencilerinin İş Bulmaya İlişkin Umutsuzluk Düzeylerinin İncelenmesi." *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 3.2: 200-221.